

objektumból pedig egy kettőtört idol került elő. A feltárás során napvilágra került objektumok a Körös kultúrához és a késő neolitikum időszakához köthetők.

Rokkantak földje/Teleczki-dűlő 2. (Teleczki tanya) (KÖH 62130): A Berettyóújfalú É–ÉK-i részén, egy amorf alakú kiemelkedés É-i oldalán elhelyezkedő lelőhelyen 2014. augusztus 11. és szeptember 11. között végeztük el a próbafeltárást. Összesen 6 gödröt tártunk fel, melyek a leletanyag alapján egy szarmata településrészlethez köthetők.

A feltárások során a geodéziai felmérést az MNM NÖK V. Régió, M4 Geodéziai Csoport végezte el. Munkatárs: Pásztor István

CSÉKI ANDREA

29. Békés, Jégvermi-kert, Lipcsei-tanya (MRT 10. k. 1/103. lh., KÖH 2780) (Békés megye) U, B, A, Á, Ú

A nemzetközi Bronze Age Körös Off-Tell Archaeology (BAKOTA) régészeti program keretében 2011 óta vizsgált,³ a Békéstől Ny-ra, a Holt-Fekete-Köröstől É-ra fekvő Kolduszugban található lelőhelyen 2013-ban és 2014-ben is folytatódta a kutatások a Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központ és a University of Toronto együttműködésében.

A két kutatási idény elsődleges célja a bronzkori temető kiterjedésének pontosítása, a korábbi terepbejárások eredményei alapján feltételezett elkülönülő sírcsoportok vizsgálata, a temetőn belüli társadalmi mintázatok és demográfiai jellegzetességek megfigyelése volt. Emellett a temető és a terepbejárás adatok alapján attól Ny-ra feltételezett, hasonló korú telepviszonyának pontosabb feltérképezése szintén a kutatás fontos elemét képezte.

A két feltárási szezon során, mintegy 4,6 ha nagyságú területen került sor intenzív terepbejárásra és szisztematikus felszíni gyűjtésre. A régészeti korú leletanyag felszíni szóródása alapján a lelőhely kiterjedése mind É-i, mind pedig DNy-i irányban megnőtt a korábban ismerettség képest. Az eredmények alapján a korábban már azonosított korszakok mellett avar kori megtelepedéssel is számolni lehet a lelőhely DNy-i részén.

A felszíni gyűjtések alapján, 0,7 ha nagyságú területen került sor magnetométeres, 0,2 ha-n talajellenállás és 1,1 ha nagyságú területen EM vizsgálatokra. Emellett a temető kiterjedésének meghatározása és a lelőhely bolygatottságának vizsgálata érdekében talajfúrásokat is alkalmaztunk.

2013-ban és 2014-ben összesen 14 kutatási szelvényt nyitottunk, melyek együttes területe 345 m² volt. A szelvények közül 12 a temető, 2 pedig a feltételezett település területén került megnyitásra.

A temető vizsgálata céljából a lelőhely K-i részén nyitott szelvényekben feltárt objektumok döntő többsége bronzkoriának bizonyult, melyek mellett egy Árpád-korra keltezhető, valamint néhány, recens leletanyagot tartalmazó árok is előkerült.

A két ásatási szezon eredményeként feltárt 55 bronzkori sír két eltérő temetési rítushoz volt köthető (hamvasztásos és csontvázas). A feltárt sírok közül 47 az urnasíros változathoz tartozott, emellett 2 szórt hamvasztásos és 4 korhasztásos temetkezés is azonosításra került. További 2 sír esetében a temet-

kezési rítus nem volt megállapítható a temetkezések bolygatottsága miatt. A sírokból előkerült edények stílusjegyei, valamint a 2014-ben elvégzett C14-es vizsgálatok eredményei alapján a temetkezések a középső, illetve késő bronzkor időszakára datálhatóak. A lelőhely Ny-i részén feltételezett bronzkori település területén nyitott szelvényekben régészeti objektumot nem azonosítottunk, a humuszban és a szubhumuszban bronzkori és neolitikum kerámiaanyagot találtunk.

A kutatások 2015 nyarán tervezett folytatása keretében további geofizikai felméréseket, valamint a korábbi eredmények alapján a feltárások kiterjesztését tervezzük.

Szakmai munkatársak: Julia I. Giblin (Quinnipiac University, USA), Paja László, Melis Eszter, Eke István, Molnár Zsolt, Kreiter Attila, Pető Ákos, Szabó Attila, Pánczél Péter (MNM-NÖK), Bácsmegei Gábor (MMM, Békéscsaba), Apostolos Sarris (Institute for Mediterranean Studies, Görögország), Roderick B. Salisbury (Ludwig Boltzmann Institute, Ausztria), John Marston (Boston University), valamint a Quinnipiac University, a University of Toronto, a University of Illinois at Chicago, University of Pittsburgh, a University of Edinburgh, az Ohio State University, a University of Cluj, az Eötvös Loránd Tudományegyetem, a Pécsi Tudományegyetem, valamint a Szegedi Tudományegyetem hallgatói.

PARDITKA GYÖRGYI – PAUL R. DUFFY – GYUCHA ATTILA

30. Bér, Szár-hegy (KÖH 79059) (Nógrád megye) P

A lelőhely a Keleti-Cserhát területén, a Dobogó-tető-Bézmatepke csoport Ny-i peremén, Bér településtől K-i irányban mintegy 1 km távolságra 272,6 m tszf. magasságban, egy széles, kiterjedt dombháton terül el. Ny-i irányból a Papi-földek határ rész mély vízmosásai és közvetve a Béri-patak völgye határolja. É-i irányban egy laposabb nyereg választja el a Csirke-hegytől (367,7 m), D-ről ugyancsak egy nyereg húzódik a Szár-hegy és az Öreg-hegy (280,2 m) között. ÉK felé a terület enyhén lejt, nagyobb a lejtése DK felé a Hegy mögötti-dűlő és az Aranykút-pusztá felé. Buják, Sente Szeletien kultúrába sorolt lelőhelye ÉÉK-i irányban mintegy 4,5 km távolságra található. A lelőhelyet Péntek Attila és Markó András találta, 2014-ig több alkalommal végeztünk gyűjtést a területen.

A lelőhely mintegy 500 darabos, publikálatlan leletanyagában a helyi limnokvarcit nyersanyag az egyeduralgó. A helyidegen nyersanyagféléseket összesen két darab kvarcporfir lelet (egy bifaciális levélhegytöredék és egy szilánk), továbbá egy erratikus tűzköböl készült pengetőredék képviseli. A lelőhely esetében a nyersanyagforrás közelsége és a leletanyagban található nagy mennyiségű debitasz-anyag (többségében nyersanyag hulladék) ellenére sem beszélhetünk műhelyről. Eszközösszetételében részben Aurignacien jellegű eszközök, részben pedig egy, közelebről nem meghatározható levélhegyes iparra jellemző levélhegyek, bifaciális eszközök fordulnak elő.

Munkatársak: Péntek Attila, dr. Markó András, Bercsényi Kinga.

ZANDLER KRISZTIÁN

3 RKM 2011, 21–22.